

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Δευτέρα 4 Ιανουαρίου 2016

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.¹ Ο συγγραφέας πραγματεύεται την προοπτική των εθνικών πολιτισμών στο πλαίσιο του ενιαίου ευρωπαϊκού πολιτισμού. Αρχικά, διευκρινίζει ότι ο όρος «ευρωπαϊκός πολιτισμός» στηρίζεται αποκλειστικά σε γεωγραφικά κριτήρια. Από την άλλη, υποστηρίζει ότι τελευταία παρατηρείται μία έμμεση προσπάθεια ενοποίησης των πολιτισμών που αποτελούν την Ένωμένη Ευρώπη, παρά την αρχική πρόβλεψη μόνο για οικονομική ενοποίηση, κάτι που ο ίδιος θεωρεί επικίνδυνο. Αιτιολογεί την άποψή του ισχυριζόμενος ότι η συναινετική ενοποίηση των πολιτισμών στερεί από τους λαούς το δικαίωμα να επιστρέψουν αργότερα στους εθνικούς τους πολιτισμούς, αν το επιθυμήσουν, καθώς αυτοί θα έχουν αφομοιωθεί από τον κοινό ευρωπαϊκό πολιτισμό. Καταλήγοντας, καλεί τους πολίτες να αντιδράσουν στην απόπειρα ταύτισης των επιμέρους πολιτισμών των ευρωπαϊκών κρατών με έναν κοινό ευρωπαϊκό.

- B1.
- α) Λάθος
 - β) Λάθος
 - γ) Σωστό
 - δ) Σωστό
 - ε) Λάθος

B2.² Η παράγραφος αναπτύσσεται με **συνδυασμό μεθόδων**. Καταρχάς, ο συγγραφέας **αιτιολογεί** γιατί δεν θα προκαλούσε ανησυχία η προσπάθεια δημιουργίας ενός ενιαίου μετώπου πολιτισμού της Ευρώπης, αν επιχειρείτο διά της βίας. («Η δύναμη ... θα αποκατασταθεί»).

Ακολούθως, εντοπίζεται στην παράγραφο ένα **παράδειγμα**. Ως παράδειγμα χρησιμοποιείται η διάλυση της πρώην Γιουγκοσλαβίας, («Μετά τη διάλυση ... το δικό του πολιτισμό») για να επιβεβαιώσει ο συγγραφέας την αποκατάσταση των πολιτισμών μετά τη βίαιη κυριαρχία.

¹ Έκφραση-Έκθεση Γενικού Λυκείου, τεύχος Β΄, σελ. 262-265.

² Έκφραση Έκθεση, Τεύχος Γ, σελ. 283

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ3Γ(α)

B3³. παραπλανά: εξαπατά, ξεγελά, κοροϊδεύει, παρασύρει
 αποσκοπεί: αποβλέπει, στοχεύει, επιδιώκει
 παρακμή: φθορά, εξασθένηση, πτώση, εκφυλισμός, αποτελμάτωση, κατάρρευση
 προσαρμογή: εξοικείωση, συμμόρφωση, εγκλιματισμός, εναρμόνιση
 δικαίωμα: δυνατότητα, αξίωση, απαίτηση

B4. α) Η υπόθεση της ευρωπαϊκής ένωσης, **η οποία** πλέον δεν περιορίζεται στη δημιουργία μιας ενιαίας οικονομικής αγοράς, αποσκοπεί στη διαμόρφωση ενός κοινού πολιτισμού.

ή

Η υπόθεση της ευρωπαϊκής ένωσης, **καθώς** δεν περιορίζεται πλέον στη δημιουργία μιας ενιαίας οικονομικής αγοράς, αποσκοπεί στη διαμόρφωση ενός κοινού πολιτισμού.

β) ψευδαίσθηση < ψεύδος + αίσθηση: ευαίσθητος, αναισθητος, ευαισθητοποίηση, παραισθήση, ενσυναίσθηση, διαίσθηση
 αφηρημένο < από + αιρούμαι: εξαίρεση, διαιρέτης, αφαιρετέος, υπεξαίρεση

B5.⁴ Η συλλογιστική πορεία του συλλογισμού είναι **παραγωγική** γιατί η πρώτη προκείμενη εκφράζει μια **γενική αλήθεια**, ότι οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που απεργάζονται τη δημιουργία ενός κοινού πολιτισμού, προεξοφλούν την απομάκρυνση από τον πολιτισμό τους. Η δεύτερη προκείμενη είναι πιο **εξειδικευμένη** γιατί το περιεχόμενό της εστιάζει μόνο στην Ελλάδα. Τέλος, καταλήγει σε ένα συμπέρασμα που αφορά στη **συγκεκριμένη χώρα** που αναφέρει η δεύτερη προκείμενη.

Ως προς την αξιολόγηση, ο συλλογισμός είναι έγκυρος, καθώς οι προκείμενες οδηγούν με λογική αναγκαιότητα στο συμπέρασμα, και αληθές, εφόσον οι προκείμενες ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Επομένως, ο συλλογισμός είναι ορθός και το συμπέρασμα βέβαιο.

³ Τα συνώνυμα ακολουθούν: α. το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής, Μ. Τριανταφυλλίδης β. το Ερμηνευτικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου γ. το Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Γ. Μπαμπινιώτη και δ. το Λεξικό Συνωνύμων, Αντωνύμων της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Γ. Μπαμπινιώτη.

⁴ Έκφραση Έκθεση, Τεύχος Γ, σελ. 13, 16

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ3Γ(α)

- B6.⁵** α) Αναφορική λειτουργία
β) Ποιητική λειτουργία
γ) Ποιητική λειτουργία
δ) Ποιητική λειτουργία

Γ.⁶ Παραγωγή λόγου

Πρόλογος

Κυρίες και κύριοι,

η ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια αναπόδραστη πραγματικότητα. Αυτό που πριν χρόνια φάνταζε ακατόρθωτο, σήμερα μοιάζει αυτονόητο. Η ένωση των λαών της Ευρώπης είναι γεγονός και αυτό πιστοποιεί η διεύρυνση της ευρωπαϊκής οικογένειας. Από τα εξι ιδρυτικά κράτη-μέλη, έχουμε φτάσει στα εικοσιοκτώ, κάτι που δείχνει ότι το όλο εγχείρημα έχει στέρεες βάσεις και προοπτικές. Ωστόσο, πολλοί είναι οι ευρωσκεπτικιστές, οι οποίοι εκφράζουν τις ανησυχίες τους για την ιδιαιτερότητα των κατά τόπους πολιτισμών που κινδυνεύουν, όπως λένε, από τη συμμετοχή τους στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα.

Α΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΕΟΥΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΜΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

- Είναι ορατός ο κίνδυνος να μετατραπεί η χώρα μας σε χώρα δορυφόρο, σε χώρα εντολοδόχο των αποφάσεων των Βρυξελλών, χωρίς να έχει τη δυνατότητα άσκησης αυτόνομης πολιτικής.
- Από τη στιγμή, μάλιστα, που η Ελλάδα έχει περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες, είναι εύλογο να άγεται και να φέρεται από τους οικονομικά ισχυρούς και να εγκλωβίζεται σε μια διαρκή πολιτική λιτότητας, αδυνατώντας να δείξει ευαισθησία και πρόνοια για τις κοινωνικά ευπαθείς ομάδες.
- Προβλήματα όπως η ανεργία, η καθήλωση της βιομηχανικής μας ανάπτυξης και η μονόπλευρη εξάρτηση της ελληνικής οικονομίας από τον τουρισμό δεν είναι άσχετα με την ένταξη της χώρας μας στην Ευρώπη.
- Αναμφίβολα η πολιτισμική αυτή ώσμωση ενδέχεται να διαμορφώσει κοινά ήθη, κοινές συνήθειες, κάτι που αποτελεί πλήγμα για τη δική μας ιδιαιτερότητα, το δικό μας τρόπο ζωής.

⁵ Έκφραση Έκθεση, Τεύχος Α, σελ. 45

⁶ Αφόρμηση από την επικαιρότητα και τα σχολικά βιβλία, Έκφραση-Έκθεση για το Γενικό Λύκειο, Τεύχος Γ΄, σελ. 72-75 και Έκφραση-Έκθεση για το Γενικό Λύκειο, Θεματικοί κύκλοι, σελ. 470.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ3Γ(α)

- Ειδικότερα, πολλοί διαβλέπουν μια προσπάθεια να γίνουν όλα τα κράτη καλοκουρδισμένες μηχανές που θα μεριμνούν για την ευημερία των αριθμών και όχι για την ποιότητα ζωής των ανθρώπων. Το παραπάνω αντιτίθεται πλήρως στην ιδιοσυγκρασία του Έλληνα που σαφώς έχει μάθει να δουλεύει, αλλά και να χαίρεται τις χαρές της ζωής.
- Η Ελλάδα ως «Πύλη της Ευρώπης», δέχεται καθημερινά χιλιάδες μετανάστες, ειδικά μετά τον εμφύλιο στη Συρία. Όσο, όμως, η Ευρώπη ολιγωρεί και δεν αντιμετωπίζει ουσιαστικά το μεταναστευτικό, τόσο συσσωρεύονται προβλήματα στη ζωή του Έλληνα που εστιάζονται στην αύξηση της εγκληματικότητας και στην ανάπτυξη ξενοφοβικών αισθημάτων. Έτσι, πλήττεται η κοινωνική ομαλότητα και διαβρώνονται παραδοσιακές ελληνικές αξίες, όπως η φιλοξενία.
- Είναι πιθανό να αναπτυχθούν εθνικιστικές τάσεις ως ασπίδα προστασίας σ' αυτόν τον επαπειλούμενο κίνδυνο της πολιτιστικής άλωσης. Το γεγονός αυτό θα επιφέρει προβλήματα αυτοπροσδιορισμού, αλλά και προσανατολισμού της χώρας μας. Ταυτόχρονα, θα οδηγήσει σε εσωτερικές εντάσεις και αντιπαράθεσεις, καθώς θα τίθεται εν αμφιβόλω το ευρωπαϊκό κεκτημένο.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ

Ως Έλληνες, λοιπόν, κυρίες και κύριοι, καλούμαστε να διαφυλάξουμε την πολιτιστική μας ιδιαιτερότητα και να την προασπίσουμε από τις διάφορες δυνάμεις που ενδέχεται να την αλλοιώσουν. Ταυτόχρονα, όμως, οφείλουμε να μείνουμε σταθερά προσανατολισμένοι στην ευρωπαϊκή μας προοπτική γιατί ανήκουμε στον στενό πυρήνα της Ενωμένης Ευρώπης και γιατί η μοίρα μας, ως τόπος, είναι συνυφασμένη με τη μοίρα της Γηραιάς Ηπείρου.

Β΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: ΤΡΟΠΟΙ ΔΙΑΦΥΛΑΞΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΑΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑΣ ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΠΡΟΔΙΔΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΜΑΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

- Τα πάντα ξεκινούν από την εκπαίδευση. Εκπαίδευση η οποία θα αναδεικνύει την ιστορική πορεία του έθνους και τις αξίες του ελληνικού πολιτισμού, καθώς και το πώς αυτός κινήθηκε στο πλαίσιο της Ευρώπης.
- Εκπαιδευτικός στόχος πρέπει να είναι ο γόνιμος συγκερασμός εθνικής και ευρωπαϊκής συνείδησης, με σεβασμό στην εθνική γλώσσα, ιστορία και παράδοση, αλλά και με επίγνωση της αλληλεξάρτησης των ευρωπαϊκών λαών, της αναγκαιότητας ειρηνικής συνύπαρξης και κοινής ανάπτυξης της ευρωπαϊκής ηπείρου.
- Προς αυτήν την κατεύθυνση θα συμβάλει η συμμετοχή των ελληνικών σχολείων στα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά προγράμματα: ανταλλαγές επισκέψεων, φιλοξενίες μαθητών, ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ3Γ(α)

μεταξύ των μαθητών και των εκπαιδευτικών των χωρών αυτών σχετικά με την οικογενειακή ζωή, τον πολιτισμό και την τέχνη, προώθηση της συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών σχολείων της Ευρώπης και ανταλλαγή πολύτιμων πολιτισμικών πληροφοριών με αξιοποίηση του διαδικτύου.

- Απαραίτητη είναι η διαμόρφωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της ευρωπαϊκής συνείδησης. Σ' αυτό θα συμβάλλουν ιδιαίτερα οι ανθρωπιστικές επιστήμες που ευνοούν τη συγκριτική μελέτη και τη σύνδεση του ελληνικού με το ευρωπαϊκό πνεύμα:
 - στα μαθήματα της ιστορίας, της λογοτεχνίας και της κοινωνιολογίας με τον τονισμό των γόνιμων αλληλεπιδράσεων και επαφών. Η διδασκαλία της ιστορίας να γίνεται με νηφάλιο και αντικειμενικό τρόπο, ώστε να μην οξύνονται τα εθνικιστικά πάθη μεταξύ των λαών, χωρίς βέβαια αυτός ο σκοπός να αποβαίνει σε βάρος της ιστορικής αλήθειας.
 - στο μάθημα της γλώσσας με τη συσχέτιση της αρχαίας ελληνικής γλώσσας με τη λατινική και τις άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες, ώστε να φανεί η προσφορά της γλώσσας μας στον εννοιολογικό εξοπλισμό των ευρωπαϊκών γλωσσών.
 - στο μάθημα της πολιτικής αγωγής με την ιδιαίτερη αναφορά στον ευρωπαϊκό πολιτικό οργανισμό (θεσμοί, όργανα, λειτουργία).
- Διαμόρφωση ευρωπαϊκής συνείδησης με σαφή και πλήρη ενημέρωση για το πλαίσιο λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των στόχων της.
- Σεβασμός στις εθνικές και πολιτιστικές ιδιαιτερότητες των κρατών-μελών. Ο κάθε λαός έχει το δικαίωμα να διατηρεί την εθνική του ταυτότητα και να αποδεικνύει την πολιτισμική του παρουσία στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.
- Όπως είναι αρνητική η αλλοίωση των εθνικών χαρακτηριστικών, εξίσου αρνητική είναι και η άγונה στροφή στο παρελθόν. Το να υψώσουμε εθνικιστικά τείχη αγνοώντας τις επιταγές του παρόντος, μόνο στην εσωστρέφεια και τον απομονωτισμό μπορεί να μας οδηγήσει.
- Προώθηση και ανάπτυξη εποικοδομητικού διαλόγου με τις υπόλοιπες χώρες, κάτι που θα βοηθήσει στην προσέγγιση και την αλληλοκατανόηση.

Επίλογος

Όπως είπε και ο P. Bourdieu, «Η Ευρώπη είναι ένα υλικό φτιαγμένο από όνειρα». Και ζούμε πραγματικά ένα όνειρο, γιατί αφήσαμε πίσω εχθροπραξίες αιώνων που αιματοκύλισαν την ιστορία μας. Σαφώς και χρειάζεται ακόμη πολλή προσπάθεια για να φτάσουμε στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Με ειλικρινείς, όμως, προθέσεις και έμπρακτη αλληλεγγύη θα ορθώσουμε το ευρωπαϊκό οικοδόμημα, χωρίς να τεθούν σε κίνδυνο τα θεμέλιά του που είναι οι κατά τόπους πολιτισμοί και οι ιδιαιτερότητές τους.

Σας ευχαριστώ